

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Szak/4/2017
Identifikačné číslo spisu: 1017200318
Dátum vydania rozhodnutia: 11.05.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1017200318.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Zuzany Ďurišovej a JUDr. Jany Hatalovej, PhD. v právnej veci sťažovateľa (pôv. žalobca): S. R., narodeného XX.XX.XXXX (pôvodne udávaný dátum narodenia: XX.XX.XXXX), štátneho príslušníka Pakistanskej islamskej republiky, bez cestovného dokladu, aktuálne s miestom pobytu v V., zastúpeného OZ Liga za ľudské práva so sídlom Štúrova 3, Bratislava proti žalovanému: Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Trnava so sídlom Paulínska 13, Trnava o správnej žalobe vo veci zaistenia proti rozhodnutiu žalovaného Č. p.: PPZ-HCP-BA9-21-051/2017-AVzo 17.02.2017, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti právoplatnému rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sa/17/2017-86 zo dňa 15. marca 2017, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Sa/17/2017-86 zo dňa 15. marca 2017 m e n í tak, že rozhodnutie žalovaného Č. p.: PPZ-HCP-BA9-21-051/2017-AVzo 17.02.2017 z r u š u j e a vec mu v r a c i a na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky n a r i a d' u j e , aby bol S. R., narodený XX.XX.XXXX (pôvodne udávaný dátum narodenia: XX.XX.XXXX), štátny príslušník Pakistanskej islamskej republiky, toho času umiestnený v V. bezodkladne prepustený zo zaistenia.

Sťažovateľovi nárok na náhradu trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Rozhodnutím Č. p.: PPZ-HCP-BA9-21-051/2017-AV zo 17.02.2017 (ďalej na účely rozsudku len „preskúmané rozhodnutie“) žalovaný podľa ustanovenia § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej na účely rozsudku len „zák. č. 404/2011 Z.z.“) rozhodol o zaistení sťažovateľa (v prvostupňovom konaní žalobca) na účel výkonu administratívneho vyhostenia (rozhodnutie č. PPZ-HCP-BA9-21-019/2017-AV zo dňa 10.02.2017 - ďalej

len „rozhodnutie o vyhostení“) tak, že zaistil sťažovateľa so stanovením dĺžky doby zaistenia na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 17.07.2017 a umiestnil ho do Útvary policajného zaistenia pre cudzincov Medved'ov (ďalej na účely rozsudku len „ÚPZC Medved'ov“).

2. Preskúmané rozhodnutie vychádza zo skutočnosti, že sťažovateľ bol prijatý na slovenské územie z Českej republiky. Cestoval v úkryte nákladného automobilu, do ktorého za pomoci prevádzča nastúpil pri srbsko-maďarských hraniciach a následne nelegálne vstúpil na územia schengenského priestoru cez Maďarsko, pokračoval tranzitom cez územie Slovenskej republiky až do Českej republiky, kde bol zadržaný Políciou Českej republiky a následne bol vrátený na územie Slovenskej republiky v zmysle readmisnej dohody. Cieľom jeho cesty bola Francúzska republika a ekonomický účel.

3. Žalovaný poukázal na existenciu právoplatného rozhodnutia o vyhostení sťažovateľa a určení zákazu vstupu č. p.: PPZ-HCP-BA9-21-019/2017-AV z 10.02.2017 (ďalej len „vyhost'ovacie rozhodnutie“), na dôvody a priebeh v poradí prvého zaistenia žalobcu v období od 10.02.2017 -17.02.2017. V ďalšom tiež na existenciu potvrdenia o pobyte sťažovateľa v Pakistane č. 7009, vydaného 14.06.2016, na obsah výsluchov sťažovateľa uskutočnených za prítomnosti tlmočníka jazyka urdu, na disponovanie iba nepatrnej finančnej hotovosti sťažovateľa, na skutočnosť, že sťažovateľ si podľa jeho vyjadrenia nevie zabezpečiť ubytovanie. Osobitne žalovaný poukazuje na skutočnosť, že zaistenie sťažovateľa je nevyhnutné za účelom vykonanie všetkých úkonov, potrebných a nevyhnutných k faktickej realizácii - výkonu vydaného vyhost'ovacieho rozhodnutia (zabezpečenie vydania náhradného cestovného dokladu prostredníctvom Veľvyslanectva Pakistanu vo Viedni, zabezpečenie leteckej prepravy sťažovateľa ak tomu nebudú brániť okolnosti, ktoré zatiaľ nie je možné predpokladať). Žalovaný skonštatoval, že na základe zistených skutočností nie je možné uplatniť alternatívne, menej prísne donucovacie prostriedky (§ 89 ods. 1 písm. a), b) zákona o pobyte cudzincov).

II.

Konanie na krajskom súde

4. Sťažovateľ podal proti rozhodnutiu o zaistení na Krajský súd v Bratislave správnu žalobu vo veci zaistenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S.s.p.“) s nasledujúcimi žalobnými bodmi (§ 182 ods. 1 písm. e/ S.s.p.):

a/ je maloletou osobou a v skutočnosti má iba 17 rokov a preto s poukazom na § 88 ods. 9 zákona o pobyte cudzincov nemôže byť zaistený,

b) v konaní bolo porušené jeho právo na vedenie konania v jazyku, ktorému rozumie tým, že tlmočenie v konaní pred žalovaným bolo vykonané v jazyku urdu, ktorým však nehovorí a ani nerozumie dostatočným spôsobom,

c) napadnuté rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, pričom v konaní sa vyskytla vada, ktorá mohla mať vplyv na jeho zákonnosť. V tejto súvislosti poukázal na vyhost'ovacie rozhodnutie, ktorým mal byť vyhostený do Maďarska, pričom maďarské štátne orgány opakovane odmietli žiadosť o readmisiu žalobcu,

d/ žalovaný sa nezaoberal účelnosťou a efektívnosťou jeho zaistenia a poukázal na nevykonateľnosť vyhost'ovacieho rozhodnutia.

5. Krajský súd v Bratislave v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) zistil, že jej nebolo možné vyhovieť z nasledujúcich dôvodov.

6. Najmä zdôraznil, že na základe požiadavky zástupcu sťažovateľa bol sťažovateľ na pojednávaní vypočutý. Uviedol, že skutočný dátum jeho narodenia je XX.XX.XXXX, že pri vyplnení žiadostí o vydanie náhradného cestovného dokladu, ktorú vlastnoručne vyplnil, bol prítomný tlmočník, že je paštúnskej národnosti, že jazyk urdu ovláda asi na 50 %, anglickému jazyku rozumie, ale nevie v ňom písať, že absolvoval 10-ročnú školskú dochádzku. Ďalej, že doklad odovzdaný v konaní žalobcovi (doklad o pobyte č. 7009, datovaný 14.06.2016) nie je dokladom o pobyte, ale ide o „akúsi kartičku zo školy“, ktorú dostal v Pakistane a s ktorou z Pakistanu vycestoval, že pokiaľ udával dátum svojho narodenia „XX.XX.XXXX“ urobil tak preto, lebo nerozumel dobre jazyku urdu. Na otázku, prečo počas

svojich výsluchov na polícii nesignalizoval, že jazyku urdu dobre nerozumie uviedol, že si myslel, že iného tlmočníka polícia nemá a preto súhlasil s tlmočením v tomto jazyku. Na otázku, či porozumel otázkam počas jeho výsluchov na polícii uviedol, že otázkam rozumel. Na otázku jeho zástupkyne sťažovateľ uviedol, že jazyku urdu dobre nerozumel a že tlmočník jazyka pašúnskeho nebol prítomný. Tiež uviedol, že obsah zápisníc, ktoré podpisoval, mu bol pred ich podpisom pretlmočený do jazyka urdu, ktorému trochu rozumel. I napriek tomu tieto zápisnice podpísal, lebo bol na jeho podpis vyzvaný, nevedel však načo tento „papier“ slúži. Na ďalšie položené otázky sťažovateľ odpovedal, že nikdy pred políciou nepovedal, že chce na Slovensku pracovať a že tu nechce požiadať o azyl. V ďalšom uviedol, že z Pakistanu odišiel preto, lebo v roku 2009 k nim prišla pakistanská armáda, ktorá zobrala jeho otca, že pre túto armádu musel (sťažovateľ) pracovať a často ho aj týrali, pričom sa obáva v prípade návratu do Pakistanu toho, že aj jeho by mohli „zobrať“. Následne na položenú otázku, prečo o okolnostiach týkajúcich sa jeho otca nehovoril počas svojho výsluchu dňa 10.02.2017, sťažovateľ uviedol, že o nich hovoril aj počas tohto výsluchu. Tiež uviedol, že počas výsluchu na polícii uviedol, že má 17 rokov, avšak počas zaistenia v ÚPZC sa telefonicky rozprával s rodinou a vtedy sa dozvedel, že má 18 rokov, čo dovtedy nevedel. Následne sťažovateľ opísal svoju cestu z Pakistanu, počas ktorej prechádzal Iránom, Tureckom, Bulharskom, Srbskom, Maďarskom, Slovenskom až do Českej republiky, odkiaľ bol vrátený na Slovensko. Uviedol, že v Iráne a Turecku nemohol požiadať o azyl, že ani v Bulharsku oň požiadať nemohol, lebo bol zavretý v nejakom dome, v Srbsku o azyl nežiadal lebo vedel, že tam azyl nedávajú. Cez Maďarsko iba prechádzal. V Česku o azyl nežiadal preto, lebo chcel ísť za rodinou, resp. známymi do Francúzska. Na predmetnom súdnom pojednávaní zástupkyňa sťažovateľa prehlásila, že netrvá na žalobnom bode, týkajúcom sa veku žalobcu a to vzhľadom na skutočnosť, že sa preukázalo, že sťažovateľ má skutočne 18 rokov.

7. K žalobnému bodu, podľa ktorého žalobca je maloletou osobou a v skutočnosti má iba 17 rokov a preto s poukazom na § 88 ods. 9 zákona o pobyte cudzincov nemôže byť zaistený krajský súd uviedol, že odhliadnuc od skutočnosti, že zástupkyňa sťažovateľa netrvala na preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného v zmysle tohto žalobného bodu z dôvodu, že sa preukázalo, že sťažovateľ v čase konania pred žalovaným mal 18 rokov a teda bol plnoletou osobou krajský súd poukázal na skutočnosť, že sťažovateľ počas celého konania pred žalovaným opakovanie tvrdil, že je plnoletou osobou a že sa narodil XX.XX.XXXX.

I keď aj aktuálne existuje rozpor medzi týmto jeho tvrdením (že sa narodil XX.XX.XXXX), keď po jeho faktickom aktuálnom zaistení a tiež pred súdom uviedol ako dátum svojho narodenia dátum XX.XX.XXXX, krajský súd zdôraznil, že sťažovateľovo tvrdenie o jeho nepľnoletosti bolo zjavne produkované s cieľom zabezpečiť pre seba výhodnejšie postavenie. Sťažovateľovo priznanie že je skutočne plnoletou osobou tiež korešponduje s výsledkom RTG vyšetrenia, ktoré zabezpečil ÚPZC po podaní žaloby.

8. K žalobnému bodu, podľa ktorého v konaní pred žalovaným bolo porušené jeho právo na vedenie konania v jazyku ktorému rozumie tým, že tlmočenie bolo vykonané v jazyku urdu, ktorým však nehovorí a ani nerozumie dostatočným spôsobom krajský súd uviedol, že ani tento žalobný bod nevyhodnotil ako dôvodný. Z oficiálnej internetovej stránky Ministerstva zahraničných vecí a európskych záležitostí vyplýva, že úradnými jazykmi v Pakistane je jazyk urdu a angličtina. Žalovaný vykonal so sťažovateľom jednotlivé úkony v jazyku urdu za prítomnosti tlmočníka tohto jazyka. Sťažovateľ na jasne položené otázky v konaní pred žalovaným, či tlmočníkovi rozumie, opakovane uvádzal, že tlmočeniu rozumie a tiež súhlasil s týmto tlmočením. Skutočnosť, že sťažovateľ tlmočeniu v jazyku urdu rozumel svedčí bez akýchkoľvek pochybností aj to, že jeho odpovede na jednotlivé otázky boli relevantné - odpovede jednoznačne reagovali na položené otázky. Navyiac, sťažovateľ má podľa svojho vyjadrenia ukončené 10-ročné základné vzdelanie (ktoré je postavené na úroveň stredoškolského vzdelania nižšieho stupňa), teda jazyk urdu ako úradný jazyk ovládať musel. Krajský súd tiež poukázal na fakt, že v tomto jazyku boli tlmočené jeho slovné prejavy aj počas konania pred štátnymi orgánmi Českej republiky. Sťažovateľ počas svojho výsluchu pred konajúcim súdom jednoznačne uviedol, že otázkam položeným v konaní pred žalovaným a tlmočeným v jazyku urdu rozumel, že jednotlivé zápisnice mu boli pred ich podpísaním pretlmočené. Preto jeho námietky uvedené v podanej žalobe (a dokonca aj v konaní pred súdom), že totižto tlmočeniu dobre nerozumel, sú podľa názoru krajského

súdu účelovými, cieľom ktorých bolo dosiahnuť zrušenie napadnutého rozhodnutia žalobcu a svojho prepustenia zo zaistenia.

9. K žalobnému bodu, podľa ktorého napadnuté rozhodnutie žalovaného je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, pričom v konaní sa vyskytla vada, ktorá mohla mať vplyv na jeho zákonnosť, že vyhost'ovacím rozhodnutím mal byť vyhostený do Maďarska, pričom maďarské štátne orgány opakovane odmietli žiadosť o readmisiu žalobcu krajský súd vyhodnotil ako nedôvodný.

Výrok, ako aj odôvodnenie napadnutého rozhodnutia sú formulované jasne a zrozumiteľne. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia je zjavné, akú správnu úvahu žalovaný použil pri jeho vydaní, pričom žalovaný vyhodnotil všetky v konaní preukázané skutočnosti. Krajský súd poukázal na to, že správny orgán neučil (v súlade s ust. § 77 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov) krajinu, do ktorej má byť sťažovateľ vyhostený. Z jeho odôvodnenia vyplýva, že v čase vydania tohto rozhodnutia predpokladal sťažovateľovo navrátenie do Maďarska (t. j. do krajiny z ktorej sa dostal na slovenské územie), pričom však tiež uviedol, že ak by táto krajina vyhostenia (readmisie) sťažovateľa neprijala: „Správny orgán bude následne pokračovať resp. konať na základe odpovede od dožadanej strany.“ V ďalšom odôvodnení uvádza: „Účastníka konania nie je možné bezodkladne odovzdať do štátu z ktorého pricestoval nelegálne, pretože to neumožňuje Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a vládou Maďarska o readmisii osôb na spoločnej hranici. Je preto potrebné zaslať žiadosť o prevzatie účastníka konania a následne postupovať podľa rozhodnutia príslušných orgánov Maďarska.“ Ak by k vyhosteniu (formou readmisie) do Maďarska nebolo možné, bude skúmať ďalšie možnosti vyhostenia sťažovateľa. Práve s poukazom na obsah odôvodnenia tohto vyhost'ovacieho rozhodnutia krajský súd konštatoval, že poukaz sťažovateľa na rozsudok tunajšieho súdu sp. zn.: 4Sp/14/2016 z 22.2.2016 nie je dôvodný. I keď žalobca tvrdí, že ide o totožné veci, nie je tomu tak.

10. I napriek nedôvodnosti sťažovateľom prezentovaných žalobných bodov krajský súd uviedol, že skúmal, či v čase od vydania napadnutého rozhodnutia nedošlo k podstatnej zmene okolností, ktorá skutočnosť by mohla mať vplyv na rozhodnutie súdu (§ 206 ods. 5 SSP). Ako to vyplýva z obsahu listín, doručených súdu žalovaným 14.03.2017, sťažovateľ požiadal 06.03.2017 o azyl na území Slovenskej republiky. Nepochybne týmto vyhlásením sťažovateľa došlo po vydaní napadnutého rozhodnutia k zmene okolností. Vývstala tak otázka, či ide o podstatnú zmenu okolností, v dôsledku ktorej by bolo potrebné zrušiť napadnuté rozhodnutie a prepustiť sťažovateľ zo zaistenia súdom postupom podľa § 230 ods. 1 SSP v rámci plnej jurisdikcie.

Podľa názoru krajského súdu podanie vyhlásenia, ktorým sťažovateľ požiadal o azyl nie je takou podstatnou zmenou okolností, ktorá by súd viedla k zrušeniu napadnutého rozhodnutia. Je tomu tak preto, lebo sám zákonodarca v ust. § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov predpokladá, že zaistený cudzinec môže podať počas svojho zaistenia žiadosť o azyl, pričom „Podanie žiadosti o udelenie azylu alebo požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny o asistovaný dobrovoľný návrat nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny.“ Z § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov teda vyplýva, že zákonodarca podanie žiadosti o azyl zaisteným cudzincom nepokladá za tak závažnú skutočnosť - zmenu okolností, ktorej dôsledkom by malo byť prepustenie zaisteného zo zaistenia. Ak by túto skutočnosť pokladal za závažnú, v tomto konkrétnom ustanovení by (práve naopak od znenia zákona) uviedol, že dôsledkom podania žiadosti o azyl je prepustenie zaisteného zo zaistenia.

11. Podľa krajského súdu nebolo v danom prípade možné aplikovať závery rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 10Szak/2/2017 z 01.02.2017, na ktorý sa sťažovateľ odvoláva, a to s poukazom na skutočnosť, že najvyšší súd sa v predmetnom rozsudku nevysporiadal s § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov.

12. Pretože sťažovateľom prezentované žalobné body krajský súd vyhodnotil ako nedôvodné, pričom nezistil, že by v čase po vydaní napadnutého rozhodnutia došlo k tak podstatnej zmene okolností, ktoré by viedli k zrušeniu napadnutého rozhodnutia a prepusteniu žalobcu zo zaistenia, krajský súd žalobu zamietol.

III.

Konanie na kasačnom súde

A)

13. Proti rozsudku krajského súdu sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v § 440 ods. 1 písm. g) a h) SSP, t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci a vo svojom rozhodnutí sa odklonil od ustálenej praxe kasačného súdu.

14. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že krajský súd :

- nesprávne právne posúdil týkajúce sa zmeny skutkových okolností prípadu sťažovateľa po jeho zaistení, ak sa nevysporiadal so zmenou skutkových okolností jeho prípadu a nepostupoval v zmysle ustálenej judikatúry Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorá plne korešponduje s európskym právom, ide o odklon od ustálenej praxe kasačného súdu
- nesprávne právne posúdenie správneho súdu týkajúce sa práva sťažovateľa na konanie v jazyku, ktorému rozumie
- nepreskúmateľnosť pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov odôvodnenia žalovaného týkajúceho sa účelnosti a efektívnosti jeho zaistenia za účelom vyhostenia bez určenia krajiny vyhostenia, keď sťažovateľ namietal, že žalovaný sa jeho vyhostiteľnosťou do inej krajiny ako Maďarska nezaoberal a ani ju nijakým spôsobom nikde nepreukázal.

Navrhol, aby kasačný súd rozhodol tak, že rozsudok krajského súdu zmení tak, že rozhodnutie žalovaného v celom rozsahu zrušuje a vec vracia žalovanému na ďalšie konanie.

B)

15. Žalovaný sa v podaní z 25.04.2017 vyjadril tak, že navrhol, aby Najvyšší súd kasačnú sťažnosť podľa § 461 S.s.p. zamietol.

Ad1/ Nesprávne posúdenie správneho súdu týkajúce sa zmeny skutkových okolností prípadu sťažovateľa po jeho zaistení a jeho odklon od ustálenej praxe kasačného súdu.

Žalovaný uviedol, že sťažovateľ dňa 06.03.2017 v ÚPZC Medveďov podal žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky aj napriek tomu, že na správnom orgáne o udelenie azylu nepožiadala, ani následne po umiestnení v ÚPZC Medveďov a bol si vedomý, že s jeho osobou sú vykonávané úkony na realizovanie výkonu právoplatného administratívneho vyhostenia. Dňa 27.02.2017 rozhodnutie o administratívnom vyhostení nadobudlo právoplatnosť a až dňa 06.03.2017 podal účastník konania žiadosť o udelenie azylu na území Slovenskej republiky. Na základe dokazovaní a vykonaných úkonov považuje žalovaný žiadosť účastníka konania o udelenie azylu na Slovensku za účelovú, aby dosiahol prepustenie zo zaistenia a pokračoval ďalej, ako to mal prvotne v úmysle. V domovskej krajine mu nič nehrozí, má iba ekonomické problémy.

Žalovaný poukázal na § 88 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov, podľa ktorého podanie žiadosti o udelenie azylu nie je dôvodom na prepustenie zo zaistenia účastníka konania.

16. Ad 2) Nesprávne právne posúdenie správneho súdu týkajúce sa sťažovateľa na konanie v jazyku, ktorému nerozumie

Žalovaný uviedol, že sa k obdobnému žalobnému bodu vyjadroval aj vo svojej správe pod č. p.: PPZ-HCP-BA9-21-062/2017-AV zo dňa 03.03.2017 na stranách 3 a 4. Uvedeného sa aj v súčasnosti plne pridrižiava. Všetky skutočnosti k vedeniu v jazyku, ktoré účastník konania rozumie sú obsiahnuté aj v zápisnici o pojednávaní zo dňa 15.03.2017 na krajskom súde, kde sa osobne účastník konania vyjadroval na položené otázky k jazyku urdu ako aj k jazyku pastu. V konaní pred krajským súdom sa podľa žalovaného potvrdilo, že správny orgán nepochybil pri zabezpečení tlmočenia do jazyka urdu a rozumel všetkým položeným otázkam ako aj všetkým úkonom, ktoré sa vykonávali na správnom orgáne v deň vydania rozhodnutia o zaistení.

17. Ad 3) Nesprávne právne posúdenie správneho súdu týkajúce sa povinnosti žalovaného zaoberať sa efektívnosťou a účelnosťou zaistenia pred vydaním rozhodnutia.

Žalovaný uviedol, že sa pridrižiava správy pod č. p.: PPZ-HCP-BA9-21-062/2017-AV zo dňa 03.03.2017.

Žalovaný uviedol, že sťažovateľ nepredložil žiadne relevantné dôkazy a žalovaný nezistil pri hodnotení skutkového stavu skutočnosti, ktoré by boli dôvodné na zrušenie predmetného rozhodnutia o zaistení sťažovateľa.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

18. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S. s. p.) postupom podľa § 492 ods. 1 S.s.p. preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že rozhodnutie krajského súdu je potrebné zmeniť tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Rozhodol bez nariadenia pojednávania podľa ustanovenia § 455 S.s.p. s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu. Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 11.05.2017 (§ 137 ods. 2 S.s.p.).

19. V predmetnej veci bolo potrebné predostrieť, že predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok krajského súdu, ktorým zamietol žalobu, ktorou sa sťažovateľ domáhal ochrany svojich práv proti rozhodnutiu žalovaného o zaistení podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o pobyte cudzincov), a preto primárne v medziach odvolania Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd preskúmal rozsudok krajského súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci kasačného konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného, najmä z toho pohľadu, či kasačné námietky sťažovateľa sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku krajského súdu.

20. Podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákon o pobyte cudzincov policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel výkonu administratívneho vyhostenia alebo výkonu trestu vyhostenia.

Podľa § 88 ods. 4 veta prvá zákon o pobyte cudzincov štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na 6 mesiacov.

Podľa § 89 ods. 1 zákon o pobyte cudzincov policajný útvar, ktorý koná vo veci administratívneho vyhostenia, môže štátnemu príslušníkovi tretej krajiny namiesto jeho zaistenia uložiť povinnosť

a) hlásenia pobytu alebo

b) zložiť peňažnú záruku.

Podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona č. 404/2011 Z.z. policajný útvar je povinný skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

Podľa § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstarat' potrebné podklady pre rozhodnutie. Pritom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania.

Podľa § 47 ods. 3 Správneho poriadku v odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia.

21. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačné námietky sťažovateľa týkajúce sa nesprávneho právneho posúdenia správneho súdu ohľadne práva sťažovateľa na konanie v jazyku, ktorému rozumie a nepreskúmateľnosti pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov odôvodnenia žalovaného týkajúceho sa účelnosti a efektívnosti jeho zaistenia neboli dôvodné. Krajský súd sa uvedenými námietkami náležite zaoberal, k ich vyhodnoteniu nemá kasačný súd žiadne výhrady a v podrobnostiach na tieto správne závery odkazuje. Za dôvodnú považoval kasačný súd námietku sťažovateľa týkajúcu sa nesprávneho posúdenia správneho súdu zmeny skutkových okolností prípadu sťažovateľa po jeho zaistení a jeho odklon od ustálenej praxe kasačného súdu.

22. V prejednávacom prípade žalovaný zaistil sťažovateľa podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákon o pobyte cudzincov na účel výkonu administratívneho vyhostenia, nakoľko rozhodnutím správneho orgánu Č. p.: č. PPZ-HCP-BA9-21-019/2017-AV zo dňa 10.02.2017 bol sťažovateľ administratívne vyhostený, pretože má neoprávnený pobyt na území SR a bol mu udelený zákaz vstupu na územie Slovenskej republiky na dobu dva roky.

23. Z obsahu administratívneho spisu žalovaného vyplýva, že sťažovateľ po vydaní napadnutého rozhodnutia žalovaného a po prevezení do ÚPZC Medveďov dňa 06.03.2017 požiadal o udelenie azylu na území Slovenskej republiky.

24. Podľa kasačného súdu krajský súd správne po tom, ako vyhodnotil jednotlivé žalobné body správnej žaloby za nedôvodné, skúmal, či v čase od vydania napadnutého rozhodnutia nedošlo k podstatnej zmene okolností, ktorá skutočnosť by mohla mať vplyv na rozhodnutie súdu.

26. Na rozdiel od názoru krajského súdu kasačný súd dospel aj s poukazom na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu (napr. rozsudok sp. zn. 1Sza 6/2013 zo dňa 24.09.2013, rozsudok sp. zn. 1Sza/14/2016 zo dňa 21.07.2016) k záveru, že napriek tomu, že podanie žiadosti o azyl zaisteným cudzincom automaticky nezakladá povinnosť správneho orgánu prepustiť takého žiadateľa zo zaistenia, ustanovenie § 88 ods.3 zákona o pobyte cudzincov podľa ktorého podanie žiadosti o udelenie azylu alebo požiadanie štátneho príslušníka tretej krajiny o asistovaný dobrovoľný návrat nie je dôvodom na prepustenie zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny, citované ustanovenie zákona o pobyte cudzincov je podľa kasačného súdu nutné vykladať nielen v zmysle ustanovenia § 90 ods. 1 písm. d/ zákona o pobyte cudzincov, z ktorého vyplýva správnomu orgánu permanentná/ trvalá povinnosť skúmať po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia, osobitne tomu tak bude po podaní žiadosti o azyl.

Uvedenú novú okolnosť- podanie žiadosti o azyl je nutné posúdiť z hľadiska trvania účelu zaistenia cudzinca (pôvodne zaisteného na účel administratívneho vyhostenia), pričom toto posúdenie je kľúčové pri úvahe správneho orgánu o tom, či zaisteného cudzinca zo zaistenia prepustí alebo cudzinca prezaistí na základe nového rozhodnutia o zaistení žiadateľa o azyl.

27. V danom prípade tak došlo k zmene skutkových okolností prípadu sťažovateľa a žalovaný mal povinnosť sa s týmito novými skutočnosťami zaoberať, a to v zmysle posúdenia žiadosti o azyl z hľadiska jej prípadnej účelovosti a následne svoje úvahy premietnuť buď do prepustenia sťažovateľa zo zaistenia resp. do rozhodnutia o zaistení sťažovateľa v zmysle § 88a zákona č. 404/2011 Z.z. a článku 8 ods. 3 Smernice č. 2013/33/EÚ, čo však žalovaný neučinil.

28. Kasačný súd uvádza, že správny orgán má povinnosť sa zaoberať nielen otázkou legálnosti vstupu a pobytu na území SR z pohľadu postavenia cudzinca, ktorý je žiadateľom o azyl najmä v kontexte Dohovoru o postavení utečencov, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, návratovej smernice, ale aj zákona o azyle, ale aj možnými prekážkami výkonu rozhodnutia o administratívnom vyhostení, v danom prípade prebiehajúcim konaním o azyle. V takejto situácii je správny orgán povinný možné prekážky zaistenia cudzinca ako aj možnosť jeho administratívneho vyhostenia predbežne posúdiť a urobiť o tom úsudok.

29. Napokon z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 1Sza 6/2013 zo dňa 24.09.2013 vyplýva, že „ Ak zaistený cudzinec požiada o medzinárodnú ochranu, spravidla to bude mať za následok ukončenie zaistenia podľa čl. 15 Návratovej smernice č. 2008/115/ES, ako konštatoval Súdny dvor Európskej únie v rozsudku Súdneho dvora (tretia komora) z 30. mája 2013 vo veci Arslan proti Polícii Českej republiky,

a policajný útvar bude povinný cudzinca bez zbytočného odkladu zo zaistenia prepustiť; dôvody pre pôvodné zaistenie cudzinca tak automaticky pominú. Ak však policajný útvar dospeje k záveru, že žiadosť cudzinca o medzinárodnú ochranu je účelová, podaná iba za účelom pozdržať, či dokonca zmať výkon rozhodnutia o vyhostení cudzinca, môže znova rozhodnúť podľa § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, že dôvody predchádzajúceho zaistenia trvajú, napriek tomu, že cudzinec požiadal o medzinárodnú ochranu. V takomto rozhodnutí policajný útvar vyloží, aké konkrétne dôvody

ospravedlňujú trvanie zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu.“

30. S poukazom na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu, keď je nepochybné, že v danom prípade bol sťažovateľ zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. b) zákona o pobyte cudzincov, kasačný súd dospel k záveru, že po podaní žiadosti o azyl, mal žalovaný posúdiť, či takáto žiadosť bola podaná účelovo, (iba za účelom pozdržať, či dokonca zmať výkon rozhodnutia o vyhostení sťažovateľa), následne posúdiť, či účel zaistenia trvá a pokiaľ dospeje k záveru, že ide o štátneho príslušníka tretej krajiny zaisteného podľa § 88 ods. 1 písm. a) alebo písm. b) a ktorý podal žiadosť o udelení azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelení azylu výlučne s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie, mal povinnosť vydať nové rozhodnutie o zaistení cudzinca (žadateľa o azyl), v ktorom musí preukázať splnenie zákonných podmienok pre jeho zaistenia podľa § 88a ods. 1 písm. c, pričom musí súčasne vyložiť, aké konkrétne dôvody ospravedlňujú zaistenia cudzinca po podaní žiadosti o medzinárodnú ochranu, teda objasniť z čoho vyvodzuje záver o existencii dôvodného podozrenia, že sťažovateľ podal žiadosť o udelení azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jej administratívne vyhostenie.

31. Napokon ako aj z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1SžA 29/2014 zo dňa 02.09.2014 vyplýva, že „obmedzenie osobnej slobody žiadateľov o azyl nevyklučuje ani medzinárodné azylové právo, hoci všeobecne stanovuje zásadu, podľa ktorej nie je možné na utečencov (žadateľov o azyl) nahliadať ako na neoprávnené pobývajúce osoby a je treba im priznať (okrem iného) právo na slobodu pohybu na území krajiny, v ktorej sa nachádzajú (pozri čl. 26, 31 a 32 Dohovoru o právnom postavení utečencov z roku 1951“), zároveň Súdny dvor EÚ v vo veci Arslan proti Polícii Českej republiky zdôraznil, že členské štáty musia mať možnosť zabrániť tomu, aby zaistený cudzinec podaním žiadosti o azyl automaticky dosiahol prepustenie zo zaistenia, inak by bol narušený zmysel návratovej smernice, ktorým je účinné navrátenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnené zdržiavajú na území (bod 60 rozsudku vo veci A.).

32. V zmysle ustanovenia § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov ako aj rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie vo veci A proti Polícii Českej republiky, predovšetkým v zmysle smernice o prijímaní žiadateľov o azyl, je podľa kasačného súdu žalovaný - policajný útvar povinný vydať nové rozhodnutie o zaistení žiadateľa o azyl v súlade s citovanou smernicou o prijímaní žiadateľov o azyl a teda aj v súlade s ustanovením § 88a zákona o pobyte cudzincov, ak sa po podaní žiadosti o azyl zaisteným cudzincom rozhodne odporca ponechať žiadateľa o azyl v zaistení a neprepustiť ho.

33. Každý zaistený žiadateľ o azyl má celý rad procesných záruk, ktoré nadväzujú na vydané rozhodnutie o zaistení žiadateľa o azyl v zmysle smernice o prijímaní žiadateľov o azyl, a to predovšetkým právo na súdny prieskum takéhoto zaistenia, ktorého predpokladom je vydanie rozhodnutia o zaistení s uvedením presne špecifikovaného dôvodu zaistenia v zmysle citovanej smernice resp. ustanovenia § 88a zákona o pobyte cudzincov.

Z týchto dôvodov sa kasačný súd nestotožnil s právnym názorom krajského súdu, že nebol daný dôvod aplikovať právny názor najvyššieho súdu sp. zn. 10SžA/2/2017 z 01.02.2017, na ktorý sa sťažovateľ odvolával.

34. Napokon k takémuto rozhodnutiu správny orgán priamo zmocňuje ustanovenie § 88a ods. 1 písm. c/ zákona o pobyte cudzincov, pretože mu umožňuje zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ktorý je už zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. a), alebo písm. b) ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky a ktorý podal žiadosť o udelení azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že podal žiadosť o udelení azylu s cieľom oddialiť alebo zmať jeho administratívne vyhostenie.

35. V súlade s vyššie uvedeným právnym názorom kasačný súd postupuje dodnes a preto dodáva, že bez ohľadu na to, či žiadosť zaisteného štátneho príslušníka tretej krajiny o azyl je alebo nie je účelová, jej podanie je novou skutočnosťou, ktorú je správny orgán povinný reflektovať a neponechať ju bez povšimnutia. To sa následne premietne do prepustenia žiadateľa o azyl zo zaistenia, resp. v prípade, ak má správny orgán dôvodné podozrenie, že žiadosť o azyl je účelová, t. j. podaná s cieľom oddialiť realizáciu vyhostenia, môže žiadateľa o azyl ponechať aj naďalej v zaistení. Takému záveru správneho orgánu však musí predchádzať postup, ktorým overí trvanie dôvodov zaistenia a tento sa následne

premietne do rozhodnutia o zaistení podľa § 88a zákona o pobyte cudzincov.

36. Uvedená povinnosť správnych orgánov napokon vyplýva aj z ust. § 90 ods. 1 písm. d) zákona o pobyte cudzincov, podľa ktorého sú povinné po celý čas zaistenia štátneho príslušníka tretej krajiny, či trvá účel zaistenia.

37. Ustanovenie § 88a zákona o pobyte cudzincov umožňuje zaistiť aj žiadateľa o azyl. Zo systematiky uvedeného ustanovenia vyplýva, že aplikácia ustanovení pod písm. a) a b) ods. 1 § 88a prichádza do úvahy na prípady, keď zaistenie cudzinca, ktorý požiadal o azyl je nutné buď na účel zistenia alebo overenia jeho totožnosti alebo štátnej príslušnosti alebo na účel zistenia tých skutočností, na ktorých je založená jeho žiadosť o udelenie azylu, ktoré by bez zaistenia nebolo možné získať, najmä ak existuje riziko jeho úteku.

Ustanovenie § 88a ods. 1 písm. c) je aplikovateľné na prípady, ak ide o štátneho príslušníka tretej krajiny, ktorý je už v zaistení a ktorý podal žiadosť o udelenie azylu, ak existuje dôvodné podozrenie, že ju podal výlučne s cieľom oddialiť alebo zmarit' jeho administratívne vyhostenie.

Napokon žiadateľa o azyl je možné zaistiť aj z dôvodu, ak je to potrebné z dôvodu ohrozovania bezpečnosti štátu alebo verejného poriadku (d), alebo z dôvodu podľa § 88 ods. 1 písm. c), teda na účel zabezpečenia prípravy alebo výkonu jeho prevozu podľa osobitného predpisu, ak existuje značné riziko jeho úteku (e).

Aplikácia ustanovení § 88 ods. 1 písm. d) a c) zákona o pobyte cudzincov prichádza do úvahy tak v prípade už zaisteného cudzinca ako aj v prípade toho, o kom konanie len prebieha.

38. S poukazom na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, mal kasačný súd za to, že námietka sťažovateľa týkajúca sa nesprávneho právneho posúdenia veci v súvislosti so zmenou skutkových okolností prípadu sťažovateľa po jeho zaistení a jeho odklon od ustálenej praxe kasačného súdu bola dôvodná. Kasačný súd sa nestotožnil s názorom krajského súdu ohľadne posúdenia zmeny skutkových okolností prípadu sťažovateľa po jeho zaistení a keďže jeho záver je odklonom od ustálenej praxe kasačného súdu, kasačný súd dospel k záveru, že krajský súd postupoval v rozpore so zákonom, keď žalobu sťažovateľa zamietol. Kasačný súd preto podľa ustanovenia § 462 ods. 2 S.s.p. zmenil rozhodnutie krajského súdu tak, že zrušil rozhodnutie žalovaného a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

39. Vzhľadom na zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovaného kasačný súd rozhodol o bezodkladnom prepustení sťažovateľa zo zaistenia v zmysle čl. 15 ods. 2 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/115/ES zo 16. decembra 2008 o spoločných normách a postupoch členských štátov na účely návratu štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sa neoprávnene zdržiavajú na ich území (ďalej len „návratová smernica“), ako aj čl. 5 ods. 4 Dohovoru, ktoré zakotvujú povinnosť nariadiť prepustenie osoby, ktorej zaistenie bolo nezákonné.

40. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 467 ods. 1 a 2 S.s.p. v spojení s ustanovením § 175 ods. 1 a 2 S.s.p. tak, ako je uvedené vo výroku rozhodnutia.

41. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal rozsudok jednomyseľne (§ 139 ods. 4 S.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.